

Negostoljubivi Samarjani

Poslanje Isusovo u Galileji je svršilo. Žetva, koju je On zasijao, donijela je malo ploda. Velikasi nisu htjeli o Njemu ništa znati. Njihova je nevjera izrasla u mržnju. Oni su Mu zasjedali, da Ga uhvate i ubiju. Maleni, obični ljudi su popustili od svoga prvočnog oduševljenja. Zatajili su, kad se od njih tražila vjera. Samo je bilo pitanje vremena, kad će ih velikaši zaraziti svojom mržnjom. Uvidavši ljudima je bilo jasno: Poslanje se Isusovo u Galileji slomilo. To se jasno pokazivalo.

Ali je Isus imao dragocjeni plod. Njegova je mlada Crkva bila osnovana i osigurana. S Njim je držala vjerno jedna četa ljudi. Pred njima su Apostoli. Njihova je vjera sigurna. Oni su znali i priznavali, da je On Mesija, Sin Božji. Na njih se moglo računati, ako cijeli Izrael ustraje u nevjeri. Njihova će vjera preživjeti fasove sablazniljatelje i smrti. Oni Ga nisu ostavili ni onda, kad im je jasno govorio o svojim mukama i smrti. Oni su sjeme budućnosti - dok zemlje, svijetlo svijeta. Njegovo dakle djelovanje u Galileji nije bilo uzaludno.

Samo još kratko vrijeme je dano Gospodinu od Njegova Oca za Njegovu bodanje po zemlji. Vrijeme svršetka je blizu. Čeka Ga Jerusalem, ubojica proroka. Dobro, neka bude! Dakle u Jerusalem! Kako Otac hoće! Gospodin će otresti sa svojih nogu galilejski prah i upravit svoje korake i poglede prema Jerusalemu.

Vidimo Njegovu željeznu odluku, da ide u skoru smrt. Slušamo Njegovu srčanost za borbu i muku iz riječi Sv. Pisma: »Kad se navršiće dani, da se odijeli od nas, On čvrsto namjeri da ide u Jerusalem.« Još jedanjut prema odluci Očevoj, On hoće da pruži Jerusalemu priliku da se spasi. Još jedanjut hoće da dode u sveti grad Jerusalem u ljubavi, da osvoji duše svoga naroda. On to znaće, da je uzaludno. Oni će se izrugivati Njegovoj istini i Njegovu ljubav nogama gaziti. Oni će podići kamene, da Ga umore. Oni će Ga predati poganimu, da onda umre izdajničkom smrti na križu. Oni će pasti oči i srca na muci izranjenog Mesija. To sve znade Gospodin. Njegov božanski pogled gleda strašnu budućnost kao sadašnjost. Uza sve to: »kad su dan Njegove smrti bili bližu, tada polazi čvrstim korakom u Jerusalem. On polazi kažunak u svoje muke i smrt. Ne tuži se ni ne žalost. Čvrst i uspravan ide u borbu i u smrt.«

Izravni put iz Galileje prema Jerusalemu vodi preko Samarije. Taj put nije baš ugodan. U Samariji stanuju fanatični neprijatelji Židova Stoljetna se mržnja zagriza u njihova srca i nemilosrdno provaljuje od vremena na vrijeme. Ponovno i ponovno je dolazio do krvavih borba, kad bi svečane procesije Galilejaca dodirnule Samariju. Zato su Židovi sa svojim karavanama zaobilazili preko jordanske doline sve do Jerihona, a odavde Judinom putom do Jerusalima.

Gospodin je baš odabrao neprijatan put preko Samarije. U jednom je putom danu došao do Samarije i htio prenosići na samaritanskom području. To je lakše reći, nego li učiniti. On je

bio upućen na dobru volju ljudi, jer gospone nije bilo u selu. Svi su moralni odsjedati u privatnim kućama. Gospodin salje naprijed dva Apostola Jakoba i Ivana, sinove Zebedejeve, da nadu stan. To nije bilo teško, jer je cijela Samarija znala za Isusa iz Nazareta. Ta tko nije poznavao čudotvorca iz Kafarnauma?

Za kratko se vrijeme vrati oba Apostola crveni od srdzbe. I pitaju Gospodina: »Hoćeš li, Gospodine, da kažešmo, da oganj side s neba, i da ih uništi?«

Apostoli su našli zatvorena sreća. Nijedan Samaritanac nije im htio pružiti gostoprivrštva. Pa ni onda, kad su to molili u ime Isusovo: »Ako vaš Učitelj hoće da ide u Jerusalemu, tada je On pravi Židov, zato mi ne čemo ništa da imamo s Njime.« Zašto vaš Učitelj ne djeluje medu nama? Nemamo li i mi oblike bolesnih. Tako su se suprotstavili Samarjani. I ostali neuimljivo kod svoga. Bili su toliko neosetani, da su se oba Apostola povukla i brzo nestala. Zato su bili srditi. O ti nesnosni Samarjan! Nití zapovijed o negostoljubive Samarjane, nego je novim putem otišao u drugo selo. On člino ono, što je i svojim Apostolima rekao, kada ih je slao na put: »Ako vas ne prime i više riječi ne da slušaju, ostavite onu kuću i onaj grad i stresite prašinu sa svojih nogu!« (Mt. 10,14).

Božjega, koga su nedavno gledali u Njegovu preobraženju na Taboru? Tako su ljudi zasluzili, da ih proguta potres zemlje. Ilijia bi zavazio vatru s neba, da prozdre takvo pokoljenje. Zato su se oba Apostola bunila i palili u neizmjerni gnjev tako, da to nisu mogli ni pred Spasiteljem sakriti. I srdito su zapitali Isusa: »Hoćeš li, Gospodine, da kažešmo, da oganj side s neba, i da ih uništi?«

Nisi očekivala odgovor, koji im je dalo Gospodin: »Vi ne znate, čijega ste duba. Sin čovječji nije došao da pogubi duše, nego da ih spasi. Zvanje je dakle Učiteljevo kao i njihovo, da spasavaju i otkupljuju duše. Tko ima de Kristov duh, taj ne će ni slomljenu tristku razdvojiti na dvoje i ne će ugasiti tinjanici stijenj. Kako li su Ga malo razumjeli, što 'im je pred kratko vrijeme htio kazati prispodobom o sluzi, komu je milosrdni gospodar oprostio sav dug, a on je nemilosrdno postupao sa svojim sudrugovima.«

Gospodin nije nijedne riječi osude kazao za negostoljubive Samarjane, nego je novim putem otišao u drugo selo. On člino ono, što je i svojim Apostolima rekao, kada ih je slao na put: »Ako vas ne prime i više riječi ne da slušaju, ostavite onu kuću i onaj grad i stresite prašinu sa svojih nogu!« (Mt. 10,14).

Podrijetlo O. Leopolda Mandića

Pišu nam i moje nas iz »la Zakuća« kod Omiša u Dalmaciji, da dođesemo jedan od podataka o tomu, otkudu su došli predci služe Božjeg o. Leopolda Mandića. Nije naiđeno dosta resa, da je djeđa o. Leopolda Nikola Mandić bio iz Pojlinja kod Splita. Poljice kod Splita činila su bivše stare Krizevčeve poljike A u tri selu tih Poljica imade vodnjica Mandića. To su selo Zakuća kod Drniša, Tugare i Dolce Donji.

U mješevnom službenom listu biskup-

og Ordinarijata a Splitu br. 1733 od 29. rujna 1949. tvrdi se, da je djeđa služe Božjeg o. Leopolda Mandića Nikola Mandić bio rodom iz Zakuća kod Omiša. Pa i sadašnji biskupi splitski su dožili u Zakuću da vide, gdje je bili župnik djeđa o. Leopolda Mandića. I predi redakciju o. Leopolda Mandića znaju, da se iz Zakuća iselila obitelj o. Leopolda Mandića u Ercengrovu u Boki Kotorskoj. Otkako i potječe služba Božji o. Leopold

K R I S T

Davno je to bilo, davno.
Stoljeća prošla su mnoga.
Krist je prolazio stiano.
Po evićeju Mu kročila noga

Vrijenac Mu savili kruč.
Trn Mu ranio čelo.
Na krvavi je pošao put
Teški krič noseci smjeli.

Ljudi su glasno klicali
»Hosana, o Učitelju!«
Zatim Ga sramno izdali
Dali u ruke mučitelju

Plakao je krvave suze
Ne zbog sebe, već zbog ljudi.
Grješne njihove na se uze,
Na svoje, ispačene Grudi.

A Njegovo sveto Sreć.
Preprano ljubavi same
Krvavo je za—sve Bude —
Za tebe, moji brate, — za me —

«CANA CONFERENCE». Crkva se vazida prilagodile prilikama, koje vladaju, pa si stvara udruženja, koje smatra potrebima, da se doskoči raznim potrebama. U doba rasklinjanog obiteljskog života, osnovano je u Srednjem amričkim državama udruženje, zvano »Cana conference«. Udrženje privabila su posezne zarađenice i vjerenici parova. Svišta se udruženja pomoći zarađenicima, da sklope valjanu crkvenu ženidbu. »Cana-sabire« redovito svake nedjelje. Program sastanka je sveta Misa, zatim-trak, svećenikova poduka, ručak, diskusija o tekućim pitanjima, blagoslov s Prevestinom, te obnova zarađeničkog običaja. Na sastanku se prima ograničeni broj učesnika, na više 25 do 30 osoba. Vodstvo »Cane« je u rukama označenih

svjetovnjaka pod vodstvom svećenika. »Cana« se proširila po gradovima sive Amerike, a prešla je i u druge zemlje, kao u Urugvaj, Indiju, Kinu. Predmet predavanja na sastancima je: uzgoj diege, obitelji i sveta Misa, obitelji i državni život i slično. Potrebe su tražile da se osnuje jedno pridruživo društvo »Prve Cana conference« za zarađeničke kandidante. Oba su društva pokazala zamjerne plodove.

ZLATNI MISNI JUBILEJ

Mgr Danko Lepes, kanonik i apostolski protonotar slavi svoji zlatni jubilej na 21 rujna 1952. u Trstenom kraj Dubrovnika, gdje je župnikovao preko 45 godina. Odlikom jubilaru najsrdačnije čestitamo.

PUT DO KREPOSTI JE TEŽAK

Mnogi, koji teže za savršenstvo, padaju u pogrešku, što bi htjeli, da savršenstvo postignu brzo, smješta, a budući da to nikako ne ide, padaju u malodost i prestaju se truditi. Slični su bolesnici, koji će se doista tako odučiti i na tezu operaciju, samo ako iza toga brzo održavi, a ne će moći podnijeti sporu i polaganje liječenje, jer nema stripjivost. Mnogi će od nas podnijeti i velike žrtve, samo ako odmah iza toga postignu željene kreposti, a ne će se lako odučiti na dugotrajan borbu, bez koje se krepost ne postavlja. A ipak je put k spasenju težak i dugotrajan, a ne lagam i brz, kao što je i naša narav spora na dobro, i pogreške se, nene teško ispravljaju.

Svadje u prirodi opažamo polaganje i postepeno napredovanje. Iz sjemena nikako ne najprije siccisna biljica, koja polagane raste. U rastu se bori s različitim zaprekanama. Njezina ih životna snaga polagane svladava, dok napokon biljka ne postigne puninu svog razvoja. Tako isto biva i u svijetu milosti. Milost je nakaljimljena na našu prirodu, pa je opremljuje, ali isti zakon polaganog napredovanja vlaže i njome. Ako Bog koju dušu izuzme iz tогa zakona, to dokazuje, da je On sve-mogući i nije podvrgnut nikojem zakonu.

Izlazak izraelskog naroda iz Egipta i dugotrajni njegov put do obecane zemlje nije slika dočjera, koji teže za savršenstvo. Egipatsko rostvo je slika robova u njoj duše, koja stenje u okovima grijeha, a obecana zemlja, u kojoj teže med i miljevo, nije slika duhovnog savršenstva. Put iz Egipta u Palestino stvarno je kratak, i Izraelci su mogli doći brzo u Palestinu, da bi tolač vojba Božja. Zamislimo si sada dušu, koja je na potoku svog obracanja. Ona je iz svega srca odrije svoje prirodne sklonosti na zlo i svih svojih pogrešaka, koji njom vladaju. Ona bi bila jako sretna, kad bi iz svoga nesavršenog stanja neposredno i brzo došla u posjed ljepljivih krepastih. Ali drugačija je nakana Božja. On odvodi svoj narod u samotnu putinstvu, da mu tamo dade zakon i da mu potpuno očišćuje svoju božansku volju. Dalje, da luta po putinstvu četredeset godina. Dopušta, da ga uznemiruju jaki neprijatelji, te on sad pobije, a sad je pobijeden, već prema tomu, da li je odan Bogu ili nije. Više puta zanemaruje Izrael zapovijedi Jezovina, i tada ga se strogo kaznjava, no nikad ga ne ostavlja. Njegova providnost zna i pogreške i kazne upraviti na dobro, pa makar samo za openu drugima. Napokon dolaze Izraelci do granice obecane zemlje, no ovđe ih čekaju nove nepričilike. Svak grad moraju osavljati od neprijatelja. To ih uspijeva i ne uspijeva već prema tomu, koliko služe Bogu.

To je sve slika puta, kojim Bog vodi svoje izabranike k svetosti. I oni moraju da produ na duhovnou putu kroz putinstvu suhoće, protivljenja, neugodnosti i bezutjehnosti, i upravo po kusinama urezuje im Bog sve dubje svoj zakon u dušu. Bilo u samoci ili u baci svijeta moraju da nose svoje oružje protiv neprijatelja, koga mogu oslabiti, ali nikad iz svoga života iskorijeniti. Mogu da rade što ih je volja, neprijatelji će im uvijek biti sa strane, što više u njima samima. Uvijek će osjetiti u sebi nehotične pokrete, koji izviru iz istočnog grijeha i vuku čovjeka u glij, morat će se s tim složiti, da ćeš padaju u pogreške i bijedu. Slušajmo, što kaže sv. Franjo Saleski. Nemoj se čuditi ako Bog dozvoli, da u času najveće revnosti i unutarnje sabranosti počinši pogreške koje najmanje želis. Te pogreške dokazuju tvoru nemoc, da iz sebe ubinušto dobra, a kad to upoznaš, tada ćeš se u svoju poniznost obratiti k Bogu za pomoc. Pogreškama je dakle zadaća, da te ponizne, zato su one spasonosne od dobrih djela, koja te toliko usareuju.

To je sve slika puta, kojim Bog vodi svoje izabranike k svetosti. I oni moraju da produ na duhovnou putu kroz putinstvu suhoće, protivljenja, neugodnosti i bezutjehnosti, i upravo po kusinama urezuje im Bog sve dubje svoj zakon u dušu. Bilo u samoci ili u baci svijeta moraju da nose svoje oružje protiv neprijatelja, koga mogu oslabiti, ali nikad iz svoga života iskorijeniti. Mogu da rade što ih je volja, neprijatelji će im uvijek biti sa strane, što više u njima samima. Uvijek će osjetiti u sebi nehotične pokrete, koji izviru iz istočnog grijeha i vuku čovjeka u glij, morat će se s tim složiti, da ćeš padaju u pogreške i bijedu. Slušajmo, što kaže sv. Franjo Saleski. Nemoj se čuditi ako Bog dozvoli, da u času najveće revnosti i unutarnje sabranosti počinši pogreške koje najmanje želis. Te pogreške dokazuju tvoru nemoc, da iz sebe ubinušto dobra, a kad to upoznaš, tada ćeš se u svoju poniznost obratiti k Bogu za pomoc. Pogreškama je dakle zadaća, da te ponizne, zato su one spasonosne od dobrih djela, koja te toliko usareuju.

Površnost

Kad mladići sjedi sate i sate nad svojim kugljama, a s škole donosi slabe ocjene, obično učitelj odgovara, da je površan, jer ništa nije temeljito naučio.

Pa i u vruću, ako neko kopas tako, da samo odgozo postruže travu, a ne kopas duboko da prevrne zemlju, posljede koriđenje draća i da ono, što je dolje, dove gora, kopas površno. Posadena bljaka ne će moći tako lako putusti svoje koriđenje duboko u zemlju, da iz nje siše snagu i sok. Kažemo, da je takav posao obavijen površno.

Svaku domaćinu znaće, da je postoljuna površno očistila pokutstvo, kad nalazi prasine i zamazanosti na svim udubljenima i naborima, i na svim uglovima teže još debole naslage nečistoće.

I za obrtnika kažemo, da je površno izradio neki predmet, ako ladice i vrata dobro ne zatvaraju, nove cipele propuštaju vodu.

Pa i neka znanostna knjiga površno je napisana, ako nisu navedeni točni izvori i stvar se točno ne pozna, niti se pisac nije obazirao na druge pise niti na najnovija istraživanja.

I lijecnik može biti površan u postavljanju dijagnoze i kritičar u prosudovanju nekog djela i novinar, ako pise po svojoj fantaziji i želji, kojoj nije stalo do istine.

Kod svakog se posla može grijesiti površnost, bio to posao tjelesni ili duševni, dapače i kod duhovnog, gdje se radi o spasenju duše.

Površnost je pomanjkanje temeljitoštiti. Radi se brzo i zato površno, lijeeno i zato bezbrizno, ili iz obične nemarnosti i zato zlo.

Razlikujemo tri vrste površnih radnika: s a g v i n c a, koji hoće da previse radi i zato mnogo toga poduzima, ali ne ustraže do kraja. On prebrzo i žurno počinje, ali doskora klone. On stvara velike plavone i ubrz u crta, ali kad dolazi do izvršenja, pomanjka mu ustupljivosti i ustrajnosti. On se odusevi za jednu ideju i dade se s veseljem i ljubavlju na posao, ali ako naduđu poteskoće, ako posao mnogo vremena treba i mnogo muke iziskuje, onda njegova revnost klone. Njegov je temperamenat vrati od smije, brze plane, ali ne daje topline i brzo se ugasi. On je mislio, da će imati više i brži uspjeh, računao na veće povlađivanje i pomoć drugih. Prevario se u svojim očekivanjima, izgubio je veselje za posao. Sve je uzeo previse na lagunu ruku i zato nije mogao, usprkos svim sposobnostima, postići, što je htio.

Dručki je flegmatik ili kako mi kažemo, ljenjivac, njemu je svaka muka previše, svaki napor prezire i tako on ne može i ne će zagrabit u dubinu. To znaci, ne će razmisljati, ni žrtve doprinijesti, niti se dugo mučiti. I zato usprkos svim dobrih sposobnostima ne može ništa postići. On je površan, jer je ljen i komotan. Izmeđe rado svakom težem poslu.

Posebnu vrstu površnoga čovjeka čine oni koji su iz običaja i površni. Oni su površni iz obične ravnnodušnosti. Ne misle o ničem mnogo ni dugo. Oni se ne zanamaju ni za što, nemaju revnosti, nisu skloni ničemu. Sav njihov posao i sve je mišljenje neka običajna navika, kao kod stroja. Oni nemaju duboka znanja ni izobrazbe, bez osjećaja su, jednom riječi u svemu plitki.

Cesto je tomu krv kućni uzgoj. U obitelji se nisu zanimali ni u govorili ni o vjerskim ni o znanstvenim ni o kakvim zanimljivim pitanjima. Mnogi takav kao da se tek u tvrdoj školi života produbio od sna i nuda ga uzgojila. Tamo ne može postojati površnost, gdje se treba boriti za opstanak života, obavljati teške tjelesne i duševne poslove.

Ipak imade jedno životno polje i to najviše, imade jedna vrsta posla, i to na najvažnija i najteže, gdje smo prečesto svi površni. A to je vjerska izgradnjina duše. Tu ne možemo nikada doista duboko zaći, nikad dosta brižno vaditi i odstranjivati kamenje pogrešaka i manjaka. I doista je to baš jedan posao, na koji nije navikao najveći dio ljudi, jer im se čini pretežak, odviše mučan i dugočasan.

Sto da radimo? Moramo segnuti u dubinu našega srca i odante izbaciti kamenje naših pogrešaka, koričenje naših zlih sklonosti. I taj se rad mora bez prestanka nastavljati. On mora trajati do posljednjeg dana našeg života. A moramo građati i u visinu, iznad glatke površine zemaljskog svakidašnjeg života.

Vjećne vjerske istine neka budu zaštićene, a koju će se razbijati valovi svijeta. One neka nam budu toranj s jasnim svjetljenjem, koje pokazuju ulaz u luku vjećnosti. Sv. Pavao kaže: "Tražite ono, što je gore, gdje Krist sjedi s deine strane Božje. Težite za onim, što je gore, a ne za onim, što je na zemlji." (I Kol 3, 1, 29).

Svetost Crkve

Odredenje je ljudi na zemlji, da postanu sveti. Ta oni imaju na koncu vremena zemaljske kušnje prisjetiti gledanju Boga u nebuh. Ali u nebu ne može ući ništa nečisto (Mudr. 7, 25). Sv. Pavao stoga kaže: "Ovo je volja Božja: Vi imate biti sveti (I. Sol. 4, 3). A Spasitelj sam kaže: "Budite savršeni kao što je savršen Otac vas nebeski" (Mat. 5, 48). Crkva je Kristova voditeljica u tome cilju. A kako ona ima posvećivati ljudi, nužno je, da i ona sama bude sveta. Jer "nemo dat, quod non habet", kako veli poslovica. Ono, da nitko misli dati drugome, to treba da nitko misli dati drugome.

Dali je katolička crkva sveta? Stavimo li to pitanje na obzir na njezinu Osnivača, odgovor glasi: bezuslovno! Tu crkvu je osnovao onaj, kojeg je Otac nebeski svećano nazvao svojim sinom, koji Mu je omilio, nju je osnovao onaj, koji je mogao na svoje neprijatelje upraviti pitanje: "Tko će mi od vas dokazati kakav grjeh?" (Iv. 8, 48).

Crkvu možemo nazivati svetom i pod tim vidom, što ona ima moć, da posvećuje svoju djecu. Ona navješta vjerski i moralni nauk, što ga je Duhova izreda Krist, i Črka ugađa s pomoći svetog Duha. Što je pomoći Duha, da se iz njega nepokoren, ona ne pušta da se iz njega izbriše ni jedan zarez, da se ni jedno slovo ne umetne, a još manje pušta da mu se primješa koja lažna nauka, upravo kao što majka ne stavlja pred svoju djecu hrano u koju je primješan otrov. Ona ne tripi, da netko dode te uči da čovjek, od koga je počinjen istočni grjeh, nema slobodne volje, i da ta zabludu ubija svaku težnju za krepošću. Ona ne tripi, da netko protivno jasno riječi Božiju u Sv. Pismu navješta, da čovjek spasava jedino vjera, a da se dobra djela svušiva, ona ne tripi da netko plasi duše, koje je Bog pozvao na blaženstvo, s krivom tvrdnjom, da je Bog već unaprijed odredio jedan

dio ljudskog roda na osuđenje. I kako Crkva čuva i navješta čistu nauku Kristovu, tako je ona i vjerno sačuvala i sredstva posevećenja, što ih je Krist uređio, i dijeli ih još i danas, kao što su to činili i Apostoli.

Da je Crkva zaista sveta i da su njezina milosna sredstva djetolovna, pokazuje uspjeh. Stabilo se pojavljuje po plovdom: njezina dječa, koja vjernim srcem primaju nauku Crkve i spremno je nastoji vratiti, koja savjesno upotrebljavaju milosna sredstva Crkve, ona u istinu postaju sveta. Da svetost nije puka privrednost, nego stvarnost, zato imamo osim riječi Crkve još dokaz u čudesima, kojima je Bog katička potvrdio svetost svoje đeće.

No to ne znaće, kada je izvan katoličke Crkve nema plenitljivi ljudi. Ali čovjek bez svoje krvnje živi u zabludi i pri tom slijedi rado glas svoje savjesti, njemu Bog daje također izvanrednim sredstvima svoju milost i vodi ga izvanrednim putevinama prema cilju. Ali tko se ne može ispričati, da je u zabludi bez vlastite krive, za tog je katolička Crkva jedina, koja ljudi spava.

No ljudi se spava protiv svetosti Crkve, što ih u njezinoj djeci ima toliko, koji nije sveti; često pada piva prije nego sveti! Crkva je nalič oranici, na kojoj raste pšenica i ljuj. Ljuj ne uspijeva stoga, jer je oranica slaba, dočim uspijevanje pšenice u gustim klasovima dokazuje, da je oranica dobra. Ako djeca Crkve ne žive sveto i promase svoj vječni cilj, nije Crkva i ne upotrebljava njezinu milosnu sredstva. Jer u Crkvi imade i onoga, što nije sveto, ne smije se odati zaključiti, da ona nije sveta, već moramo zaključiti: jer u Crkvi imade svetosti, ona zato mora biti sveta. Na moćvarnom tlu ne uspijeva ni jedna jedina pšenična vlast

PRIJATELJU, POMAKNI SE VIŠE

Ponizni sagibamo čelo pred Tobom, Najviši, jer znademo, da ništa nemamo što nam je niti poklonimo. Znademo, da ništa ne možemo zadržati, što nam Ti ne daruješ za vječnost.

Kako da se lakomimo za začeljem na velikoj Gozbici, kada osjećamo, da nismo dostopi svete radosti; i samo nam Tvoje milosrde skida s ramena teret naših slabosti? Kako da se primaknemo slavlju, aško nas Ti ne pozoveš?

Gospodine, mi Te molimo za posljednje mjesto među uzvanicima Tvojima, jer bismo se morali stiditi, kada bisemo misili,

da smo smisili, kada bismo misili, vježbati vlasti: Beskrasnja je sreća

duši, koju Ti pozoveš, da se približi vlasti. Ali, kakva je sreća priči Tvojoj Gozbi i medu neznaminama posljednje! Kakva je milost čitav život, polaziti od sviranja do noći!

Sagibamo čelo pred Tobom. Najviši, jer mi smo ljudi slabí i lutaci.

Neka nasu se skinu ljage s našega ruka svadbenoga.

Neka se približimo Tebi, medu neznaminama još neznaminama:

Medu posljednjima posljednji;

POZIV!

PROGOSLOVI ZAGREBAČKOG SJEMENIŠTA POZIVAJU SE, DA SE POKRVAJE U ZAVOD DNE 9 LISTOPADA 1952 DO 7 SATI NAVJEĆI REKTORAT

NA ODMORU

U Opatiji gradu
crkvice mala
Sv Jakovu posvećena.

Na obali morskog
ušred zelenila,
skrivena, jedva zamijecena.

Nutrina njena
skromnog je izgleda.
Ostajstvena šutnja u njoj vlasta

U vremenu brzom
kratkoga odmora
duša moja — tamno je razmatrala:

U davnina vremena,
kad ne bi još nasejala,
crkvia mala je sagradena.

Provodnost Božja
tako je htjela,
Simona-opata za to odredila.

Izvrši opat
Dječi Velikoga.
Grad je niko, odalle mu ime Opatija!

Novo sjemenište za Ukrajince u Francuskoj

Dne 28. lipnja o.g. otvoreno je novo sjemenište za uzgoj ukrajinskog svećenstva u gradu Loury kod Orléansa. Otvorenu su prisutstvovali kardinal Eugen Tisserant, tajnik Kongregacije za Ističnu crkvu, i Msgr Angelo Giuseppe Roncalli, apostolski nuncij za Francusku Svetu liturgiju u istočnom obredu služio je tom zgodom Msgr Ivan Bucko, apostolski vizitator Ukrajina u zapadnoj Evropi.

Svečanom činu prijavili su i drugi francuski biskupi, kao i francuske gradjanske vlasti. Novo sjemenište sagradeno je obil-

nu prijenosom svete Kongregacije za Ističnu crkvu, kao i darovima dobrovoljnika. Kraj sjemeništa podignuta je pol. dječja škola. Ova zavoda povjerena su Salezijancima. Ovom zgodom poprimaju tamošnji Salezijanci istični obred. I to je prvi ogranak Salezijanca, koji će imati istični obred što drugi neki redovi već imaju, kao Isusovci, Redemptoristi. U sjemeništu će biti primljeno 50 pionata. U zapadnoj Evropi nalazi oko 100.000 ukrajinskih izbjeglica, od toga u Francuskoj oko 45.000, u Engleskoj oko 30.000, u Njemačkoj 20.000, u Belgiji oko 5.000. Ovo će sjemenište biti veza za sve Ukrajince, koji žive daleko od svoje domovine.

~~~~~

PODLISTAK

Nedavno sam posjetio msgra Silvija Odi, savjetnik Papinske Nuncijature u Beogradu, i pitao ga, da li su mu poznati napadaji dnevnje stampe u Jugoslaviji, koja prikazuju njega i Svetu Stolicu, kao neprrijatelje hrvatskog jezika i glagolice u našim crkvama. Odgovorio mi je, da mu je sve to dobro poznato, jer da osobno čita glavne naše novine.

Rekao mi je, kako on je Talijanac, isto kao što i njegov tajnik iz glasovitog Arezzo, ne samo da ne miri već naprotiv ljubi i uči hrvatski jezik. Premda bi mogao u svojim kćerke kapelici u Nunciaturi moliti talijanski i talijanski, on sve predviđa skupi dan u hrvatskom jeziku i to dnevne molitve. Kruniću, blagoslov i t.d.

Kako bih mogao ja, kao čuvat crkvene discipline, da to dozvolim, da svaki rabi

ga po svojoj volji uvede u svoju crkvu. Može li se to u crkvi dozvoliti? Zastavio mi je Sam postavljeno da zastupam Svetu Stolicu kod Jugoslavenske vlade, ali i zato da bijem nad crkvenom disciplinom u ovoj zemlji i da izvješćujem Svetoga Oca, kako to određuje kanonsko pravo u kan. 267 i t.d.

Kako bih mogao ja, kao čuvat crkvene discipline, da to dozvolim, da svaki rabi

zavjeti, vještice sviđaju svi opravdano želite u pitanju hrvatskog bogoslužja i glagolice, i dobit cete?

Toplo sam mu se zahvalio i rekao, da smo baš mi Hrvati, u Zadru u ovom smislu možili i dobiti rješenje Svetе Stolice god. 1948 za hrvatsko bogoslužje, koje nas je uvelike obradiovalo, jer je to rješenje došlo nakon što su talijanski svećenici u Zadru bili sve latiničari i talijanizatori. Rekao sam mu, da se mi

katolici Hrvati u Zadru i u zadarskoj nadbiskupiji osjećamo zahtijevani Svetom Ocu da Njegov odgovor i rješenje, koje donosi ovi u cijelinu u prijevodu.

To rješenje je došlo u doba, kad sam je tražio hrvatski jezik u zadarskim crkvama, a zadarski nadbiskup je bio tada Talijanac, sada bioperek. Prevez Petar Duman Muzand. Rješenje o hrvatskom bogoslužju glas:

"Rekao mi je još i ovaj primjer: "Mo-
gao sam bi se naći i koji svećenik simpatizer
ističnog grčkog obreda, koji bi htio da

Sveti Kongregacija Obreda

Prot. J. 33.484 Riom, 19. augusta 1948 god.

Prijeuziveni!
Pismom od 9. svibnja o. g. Vaša Pre-
uzvišenost traži, da se po cijeloj zadars-
koj nadbiskupiji proširi poruba Obreda
na hrvatskom jeziku, odobrenog od
Svetog Kongregacije Obreda, reskriptom
2(29) od 19. veljače 1930.

Ovo je traženje bilo prikazano Svetom
Ocu po uzirtom kardinalu Klementu
Niceru, prefektu ove Svetе Kongregacije
Obreda, u audienciji od 10. o. m.

Sveti Oac ne samo, da odobrava zakoni-
čestvo traženja, već mu se čini zadovolj-
štanom neka se dijecezanske vlasti pobri-
naju da upozore vjernike, kako se tu danas

ne radi o udjeljivanju kakve povlastice,
već radile s starom pokravku jednog
oblačila, koji je prije vladio, i koji je bio
obustavljen zbog razloga, koji su danas

prestali.

Donosim do znanja V. P. ovo uručeno
odobrenje Svetoga Oca, te Vam izazujem
moj poklon, izjavljajući se V. P.

odani služba
Alfonso Carnic
naše Selenčine, tajnik

Ovo je rješenje bilo dostavljeno prez-
vičenom Msgr. Petru Dujmu Munzanu
nadbiskupu Zadru.

O. ur. Pripremio: da je poznato
da će već u staroj Jugoslaviji bio
spremjeni načrt konkordata prema ko-
jem je Sv. Stolica dopustila i prisila na-
to, da se u cijeloj Jugoslaviji uvede sta-
roslavensko bogoslužje. Poznato je i to
kako se to suraspela

XVI. Nedjelja po Dušovima

21. IX. 1952.

Sveta Ida

Današnje sv. Evandjele izvješćuje (Luka 14,11-11), kako je Isus jednu subotu bio pozvan od nekog farizeja na objed, i kako su drugi vrebali na njega, da u subotu ne učini nešto protiv zakona. Izbilja nade se ovđe čovjek bolestan od vodene bolesti. Isus upita prisutne: Je li slobodan u subotu lječiti? Oni su sutjeli. On izlijeli bolesnika, i dade prisutnima pouku, da i u subotu smiju činiti dobra djela. Zatim se okrene onim gostima, koji su kod stola bivali časnija mjesta i potci ih, da je bolje, da biraju lošija mjesta, da ih domaćin poslije posadi na časnije, nego da ih moradne premjestiti na niže mjeseca. Jer svaki, koji se usvijuse, ponizit će se, a koji se ponuje, uvisit će se.

1. Vrebali su na Isusa. Vrebali su, neće li u subotu šta učiniti, što se ne smije i tako oskrvljivo sveti dan. Mojstir je zahtijeo raditi u subotu ikakav posao. Ni je se smjelo zemlju obravati, obrtne radeve vršiti i bilo kakve ručne poslove raditi, pa ni vatru ložiti i kuhati. Nije se smjelo putovati, rotavati, čak ni braniti se od neprijatelja, što je kasnije ublaženo. Sve je to bilo zabranjeno pod teškim kaznama, pa i kaznom smrti. — I sad farizeji vrebaju na Isusa, da Ga mogu opuziti. I gle, desи se slučaj, kao naručen.

2. Pred Njim je stajao čovjek, koji je imao vodenu bolest. Mojstir nije ništa odredio, da li je u subotu slobodno lječiti bolesnika ili ne, no farizeji su i to za branjivali. Isus je poznao Mojstirevo propise, a i farizejsko mišljenje, pa ih zato upita, da ih kuša: Je li slobodno lječiti u subotu? Farizeji su sutjeli. Da su rekli: »Slobodno je«, sami bi se protulovili, a da su rekli: »Nije slobodno« Isus bi im mogao dokazati Mojstirem, da imaju kribo. Zato su sutjeli. Isus se na to dotiče bolesnika i izlječi ga. I sada dade pouku farizejima, kako ne treba sa subotom preterivati. Ako se radi o velikoj nuždi, gdje treba pomoći bliznjemu u nevolji, prestatje subotu zabraniti. — Ova pouka vrijedi i za nas. Nedjelja je naš sveti dan, u koji ne smijemo raditi težake poslove. No ako se radi o velikoj i hitnoj potrebi, slobodno je raditi toliko, koliko potreba iziskuje.

3. Kad te pozove, sjedni na posljednje mjesto. Ponizan čovjek svakom se mili, a oholcu svatko izbjegava. Ponizan je onaj, koga se obei misli nisko, i tko se ne cijeni više, nego uistinu vrijedi. Ako je istina, da smo po svojim svojstvima veoma ograničeni, puni pogrešaka i sl-

Mlad vojvoda Egbert, ljubimac i najoličiji vojskovođa cara Karla Velikoga, bio je teško ranjen u bitci protiv Sasa. Car ga je povjerio brizi i njezi grofu Arturu, koji je u blizini imao svoj dvorac. Grof se briuo za njega, kao za svoga sina, a isto tako su mu posvetile veliku pažnju grafički i njihova jedinica klerika. Kćer se zvala Ida i bila je uzor poniznoga žena Božjega i djetinje nevinosti. Nakon nekog vremena došao je i sam car da pojee bolesnika. Bolesnik je ozdravio i zamolio cara, da mu pomognu, da dobije djevice Idu za ženu. Ja je na prisoju i darovao Egbertu velike posjede i imenovan ga vojvodom od Saksije. Roditelji su bili s time sporazumi, ali Ida je izjavila svoju želju, da svoje dječinstvo posveti Bogu. Končano je moral popustiti želji car i roditelja i u zelja Egberta za muža.

Njihov je zajednički život bio izgled prečarne vjnosti i ljubavi, kućnoga mira i porazumijevanja i svih djebla milosrda prema nevoljnima. Ali nakon kratkog vremena Egbert je naglo umro. Mlada Ida se ponizala se pred svećenom rukom Bo-

žjom, koja ju je poohrdala. Mnogi su je odlični prosci molili za ruku, ali je ona sve odbila. Povukla se u Hercfeld, gdje je već prije sagradila prekrasnu crkvu i čast presvete Bogorodice i sv. Germana. Uz tu je crkvu sada podigla malu češiju, u kojoj je pokorniki živjeli. Odbacila je sav raskos, a imovinu je upotrebljavala samo za ublaženje tude bijede. Dala je načinjeni kameni lješ, da je neprestanu sjeća na smrt. Svaki dan ga je dva puta punila željedimnim namirnicama, odijelom i novcem i to sve razdijelila siromašima. Njih je ujavituc apucivala, da se mole za sv. duše u čistilistu.

Tako je provedla dvije godine u strogoj pokori. Tada je pada u tešku bolest, u kojoj je još ikratko vremena preselila u vječnost g. 813. Mnoga čudesna ozdravljenja na njezinu grobu bila su dokazom njezine svetlosti. G. 980 prenijeli su Beneiktinice njezino sveto tijelo u mjesto Verden u Ruru, gdje se čestito još do sredine 18. stoljeća, dok je za vrijeme francuske revolucije nestalo. Crkva slavi njezin spomen 3. rujna.

Majka Božja Volavska

(Svršetak)

Crkva M. B. Volavska građena je u gotovskom stilu. Ali su prigodom dogradnjanja i posvajanja miješani i drugi stilovi, kao barok i romanski stil. Svetište crkve srušava s dvanastesetkom, od kojega se 9 uglovna vidi. Tada je župne strane podignute je pridvorje na 12 jakih stupova. Pridvorje se spominje prvi put god. 1732., a sve do god. 1921. bilo je otvoreno. Budući da je, uslijed toga, bilo izloženo vjetru i nevremenu, župnik Ivan Sambolec dao ga je god. 1921. zatvoriti, napraviti na njemu 4 prozora i spojiti s crkvom sa 2 luka. Sad je to prava kapela, u kojoj su smještene ispozivadice kao i barokni oltar Sv. Ivana Nepomuka. Što ga je dao podignuti grof Juraj Erdedi, vjerojatno god. 1732., kad se pridvorje prvi put spominje.

Oltara u crkvi i kapeli ima 5, naime glavni Majke Božje Volavske, Sv. Stjepana, Sv. Triju Kralja, Bezgrješnog Začeća i Sv. Ivana Nepomuka. God. 1668. bila su samo 3; god. 1706. bila ih 4, a god. 1821. im 5 kao i danas. Svi su oltari gradieni

bisti, da smo prema veličanstvu Božjemu ništa, onda doista nemamo za što, da se oholimo, nego treba da sjedamo na posljednje mjesto, ili čak da se kamo u kutsakrijemo. Ovakvi se ponizni mile Gospodinu i On ih stavila u svom kraljevstvu na prvo mjesto.

Nastoj, da i ti činiš tako!

u baroknom stilu. Među njima se ističe glavni oltar, koji je obnovljen; ali potpuno odgovara onomu, što ga je dao napraviti grof Aleksandar Erdedi prije godine 1741. To se vidi iz opisa prigodom vizitacije g. 1741.

Cudotvorna slika M. B. Volavske, kako je rečeno, ne pratičuje ni Uznesenje Matuljina ni M. B. Snježne, nego Veliku Gospu. Ta je slika postojala prije god. 1741., jer se opisuje zajedno s oltarom prigodom spomenute kanonske vizitacije. Jasno je, da se ona nije stolala od početka, a više je nego vjerojatno, da je prije nje na glavnom oltaru stajao i javnom štonjau vjernika bio izložen onaj malji kip Majke Božje, što se sada nalazi u staklenom okviru u pobodnoj kapeli. Taj je kip, po baroknom običaju, običen. Kad se skine odjeli, na prvi mah se vidi, da je velika slika na oltaru vjerna kopija toga maloga kipa. Vrlo je vjerojatno, kad je grof Aleksandar Erdedi da napraviti novi veliki oltar, koji dopire do stropa, budući da malji kip nije odgovarao oltaru, da je taj malji zamjenio s velikom slikom, koja oltaru lijepe odgovara. Taj je malji kip mnogo stariji od nove slike. Iz okolnosti, da je okrunjen, vidi se, da je bio i da se je štetio kao cudotvorn. No i ona slika do malo se je pokazala kao cudotvorna, jer je Majka Božja preko ne počela dijeliti i udjeljila bezbrojne milosti svojim štovateljima.

Nastavak na str. 4

Instrukcija Kongregacije sv. Oficija ordinarijima o crkvenoj umjetnosti

Svrha i zadatci crkvene umjetnosti, kao sto kaže samo njeno ime, sastoji se u što boljem doprišenju ukrašavanju Božje kuće te u podržavanju vjere i poštovanju kod onih, koji se sakupljaju u crkvama, da prisustvuju službama Božjim i da prosebe nebeske milosti.

Crkvena umjetnost je dakle uvijek predmet brižne pažnje i nekrepljene budnosti od strane Crkve, kako bi ona uvijek odgovarala od Crkve propisanim pravilima, koja proizlaze iz objavljene istine i kako bi se s pravom mogla nazivati crkvenom umjetnošću.

Radi toga također na ovu umjetnost treba primijeniti riječi bl. Pija X., koji je određivši mudra pravila za crkvenu obrazbu, ovako zaključio: »Ništa dakle ne treba da se nalazi u crkvi, što bi smetalo i smanjivalo pobožnost vjernika, nista što bi opravdano dalio razlog neugodnom osjećaju ili sablazni, a povše svega nista, što bi bilo nedostojno kuće molitve i Božjega veličanstva.«

Već u prvim vječkovima života Crkve Njegosički Sabor je osudio kriovjerje ikonoborca i potvrdio štovanje svetih slika te ostriim kaznama zaprijetio onima, koji bi se usudili »suprotstaviti svoje bezbožno maštjanje crkvenim odredbama.«

Tridentinski Sabor kasnije u svojoj XXV. sjednici, pošto je odredio potrebne propise za crkvensku ikonografiju, završio je ozbiljnu opomenu biskupima, upravo u vjenčanju: »Biskupi, svijesni da se kući Božjog pristoji svetost, neka upotrebe mnogo brije i mara, da se u Božjim hramovima ne pojavi ništa nejasnoga i ništa bučnoga, ništa profanog i ništa nedostojnog.« Urban VIII., pak dodajući potpuno odredbe o točnoj primjeni propisa Tridentinskog Sabora, ovako se izražava: »No što se iznosi pred vjernike ne smije izgledati neuređeno ili neobično, nego mora doprinijeti oživljavanju bogoljubnosti i pobožnosti.«

Na kraju Kodeks kanonskoga prava sakuplja i sređuje skoro sve crkvene propise o crkvenoj umjetnosti u Kanonima 1455, 1161, 1164, 1178, 1261, 1268, 1269 § 1, 1279, 1280, 1385, 1399.

Zaslužuje, da se na ovom mjestu na početku kažniti i spomenuti odredbe kanona L261 i 1399. 12; u prvom se upozoravaju biskupi na ozbiljnu dužnost pažnje, da se u bogoslužje ne uvede bilo koja stvar, koja bi se protivila pravoj vjeri ili bi se uđavljala od crkve tradicije; u drugom su zakonski zabranjeni slike, bilo koju način prevođene, koje se protive osjećaju i propisima Crkve.

I u najnovije vrijeme je Sveta Stolica kod olvaranja nove Vatikanske Pinakotekke, pošto je spomenuto t. v. novu umjetnost, nadodao ove ozbiljne riječi: »Ustaljeni već smo se vise putu izrazili pred umjetnicima i pred Svetim Pastirima: Naša nasa, Naša goruća želja i Naša volja može biti samo to, da se postuje zakon kanona, jasno formuliran i ustanovljen u Kodeksu kanonskog prava, a to je: da ova umjetnost ne bude pripuštena naše crkve i mnogo više, da lu se ne zove, da ih gradi, da ih prepravlja i da ih ukrašuje, ipak svra vratia trebaju otvoriti i iskoristiti dobrodošlicu treba dati svakom i progresivnom razvijetu dobrim i poštovanim tradicijama, koje su tokom tolikih stoljeća kršćanskog života, u tolkoi raznovrsnosti ambijenta i socijalnih i nacionalnih ekolnosti, dale dokazne neiscrpljive sposobnosti za inspiraciju novih i lijepih formi, kad god su te tradicije bile proučavane i obrijevane u dvostrukom svjetlu: svjetlu genija i svjetlu vještice.«

Radi toga je časne usporjene Pije XI. kod olvaranja nove Vatikanske Pinakotekke, pošto je spomenuto t. v. novu umjetnost, nadodao ove ozbiljne riječi: »Ustaljeni već smo se vise putu izrazili pred umjetnicima i pred Svetim Pastirima: Naša nasa, Naša goruća želja i Naša volja može biti samo to, da se postuje zakon kanona, jasno formuliran i ustanovljen u Kodeksu kanonskog prava, a to je: da ova umjetnost ne bude pripuštena naše crkve i mnogo više, da lu se ne zove, da ih gradi, da ih prepravlja i da ih ukrašuje, ipak svra vratia trebaju otvoriti i iskoristiti dobrodošlicu treba dati svakom i progresivnom razvijetu dobrim i poštovanim tradicijama, koje su tokom tolikih stoljeća kršćanskog života, u tolkoi raznovrsnosti ambijenta i socijalnih i nacionalnih ekolnosti, dale dokazne neiscrpljive sposobnosti za inspiraciju novih i lijepih formi, kad god su te tradicije bile proučavane i obrijevane u dvostrukom svjetlu: svjetlu genija i svjetlu vještice.«

Zadnjih pak vremena slavno vladajući Sv. Otac Pije XII., u Enciklici o svetoj liturgiji objavljenoj 20. studenoga 1947. godine izložio je točno i jasno zadatci crkvene umjetnosti: »Neophodno je potrebno dati slobodno polje također i modernoj umjetnosti, kao dužnost postavljanjem i dužnom potražujući službi svetim zadnjima i svetim obredima; tako da i ona može svoje slijedniti sa čudesnom pjesmom slavne, koju su prošlih stoljeća geniji pjevali katolički vjetri.«

Ne možemo ipak doci na manje dužnosti Naše savjeti, a da ne otklonimo one slike i one oblike umjetnosti, koji su u najnovije vrijeme od nekih uvedeni, a koji izgledaju kao kvarene i izopćavanje same umjetnosti i koji ka takvi stote u očitoj suprotnosti s dostaovanjem, čednošću i kršćanskom pobožnošću te 'adno vrijedaju istinski vjerski osjećaji.'

Naše katoličko svećenstvo i škole

Da je naš hrvatski narod pismen, pače da ga ubrajaju u kolo kulturnih naroda s hlijadogodišnjim tradicijom, to mora da zahvali samo katoličkom svećenstvu i rimskim Papama, jer gađejeg je kršćanska vjera kod nas i po svjetu sazidala crkvu, sazidala je i školu. Prvi narodni učitelji bili su naši svećenici i redovnici. Hrvatski kraljevi i velikaši bili su neuspjesni, ukočili se nisu naučili u crkvenim školama. U staro doba, od IX. do XII. vijeka načinjavao je naše svećenstvo i redovnici našu vjersku i svjetovnu kulturu. Primjer je obitelj Pavlini, a osobito Dalmatinski. Benediktinci su samostanom bili marinjaci svakoga dobrog rada, širitelji vjere i prosvjetje u narodu. U svakom samostanu bile su razne radiose, ali je bila i škola. Pisale se i prepisivale stare knjige. Oni su svojim primjerom i radom dopušavali narod u gospodarstvu i ribarstvu. Do francuske revolucije se dizalo, kao načelo, da je škola i odjog stvar svećenstvu, a glavni stup školskog svilu bili redovnici. Kod nas su Pavlini i Isusovci vodili višu školu, dok su Franjevcii njegovali pučku školu.

Odgojem ženake omladine uz Klariće u Zagrebu, bavile su se Ursulinke u Varaždinu. Benediktinke u Dalmaciji, a kasnije ističe se u Milosrdnice u Zagrebu i drugi ženski redovi po hrvatskim zemljama. Zagrebački biskup Stepen II. otvorio je god. 1310. školu u Čazmi, a biskup Katalic u Zagrebu god. 1313., pa i u drugim mjestima. U školu su šli oni, koji su se pripravljali da postanu svećenici, ali i svjetovnjaci, sinovi plemića, ali i sirotinja. Prve škole, koje povijest prosvjećene poznava-

ose novao je o svom trošku žensku učiteljsku školu, a nadbiskup J. Stadler u Šapcu.

U srednjem vijeku je bilo mnogo svećeničkih škola, koja je bila osnovana Crkvom ili biskupima, samostanski i župnski redovnicima, da odstane u narodu mraćnjaču i praznovještu, pa su zato svuda promicali pouku i otvarali niže, srednje i visoke škole.

Vise školskstvo, što ga naš narod ima, dužan je da zahvali katoličkom svećenstvu. Redovnicu Pavlini su prvi god. 1656. uveli u Lepoglavi AKADEMIJU, na kojoj se mogao postići doktorat. Biskup Sugelija osnovao je u Zagrebu Akademiju god 1609., a njom su upravljali Isusovci. Osnivač našeg najvećeg prosvjetnog zavoda: AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJEĆENOSTI bio je biskup Josip Juraj Strossmajer, koji je godine 1800. položio temeljni svot u 78.000 forinti, a prvi predsjednik je bio naš veliki povjesničar, kanonik Franjo dr. Račić.

Pa i naša hrvatska svećenička škola u Zagrebu otvoreno je god. 1874. velikim novčanim svotama i zauzimanjem biskupstva J. J. Strossmajera, koji je blagoslovio slajnjen govorom i s križem u ruci. Isti ovaj biskup dalmatinski osnovao je i biskupstvo odatlo Zagreb i Hrvatsku s »GALERIJOM SLIKA«. Dakle bismo išli, kad bismo i sami letnje spominjati svu rad hrvatskog katoličkog svećenstva na prosvjetnoškolskom polju, kao i na raznim poljima znanosti i umjetnosti, kojim se za uvijek zadužio Hrvatska.

WESTMINSTERSKI NADBISKUP kardinal Bernard Griffin uputio je svojim vjernicima poslanicom o važnosti i potrebi svećeničkih zvanja. U Engleskoj sada ima 4.237 katoličkih svjetovnih i 2.447 redovničkih svećenika, dok ukupan broj katekola iznosi 4.500.000.

